

Et utvalg for alle skeive

Stig Irvin Fjelltnun
Oslo kommune
stige22@gmail.com

ChatGPT ble brukt til bearbeiding av tekst i saksdokumentet for landsmøtesaken. Stig Irvin Fjelltnun, som har hatt hovedansvar for utarbeidelsen av landsmøtesaken, har en bistilling ved Helsestasjon for kjønn og seksualitet ved Oslo kommune. Ansattforholdet ble etablert etter at sakens innhold ble ferdigstilt og innsendt til NPFs landsmøte.

Stig Irvin Fjelltnun svarer Pål Grøndahl og vil presisere at forslaget om et utvalg for kjønns- og seksualitetsmangfold har til hensikt å bedre skeives psykiske helse og levekår mer bredt.

Stig Irvin Fjelltnun

Foto: privat

Først vil jeg takke psykologspesialist Pål Grøndahl (2025) for sitt innlegg der han kommenterer på min tekst om forslag til landsmøtet 2025 om opprettelse av et utvalg for kjønns- og seksualitetsmangfold. Grøndahls tilsvaer gir meg en anledning til å utdype og tydeliggjøre formålet med forslaget.

Et helhetlig blikk på skeives helse og levekår

Grøndahl løfter fram sin bekymring for at bakgrunnen for det foreslåtte utvalget for kjønns- og seksualitetsmangfold nesten utelukkende handler om transpersoner og kjønnsbekreftende behandling. Han skriver at det kan virke som om jeg mener at LHB-personers levekår er så gode at Psykologforeningen ikke trenger å være opptatt av dem. Det stemmer ikke, og det har jeg aldri uttrykt. I både debattinnlegget (Fjelltnun, 2025) og landsmøtesaken viser jeg tvert imot til levekårsundersøkelsen for skeive, som tydelig dokumenterer at mange skeive – uavhengig av kjønnsidentitet – har svært krevende levekår.

Samtidig har jeg full forståelse for at vinklingen i innlegget (og landsmøtesaken) kan ha gitt inntrykk av et særlig søkelys på transpersoner. Det skyldes ikke et avgrenset engasjement, men et

ønske om å løfte frem gruppen som i dag møter de største utfordringene knyttet til helserettigheter og pasientsikkerhet – nasjonalt og internasjonalt. Det mener jeg ikke er en motsetning, og jeg støtter derfor Grøndahls presisering og etterspørsel: Utvalget må arbeide for å bedre helse og levekår for *alle* skeive. Dette inkluderer blant annet, men ikke utelukket til, at psykologer får mer kompetanse på utfordringene bifile står overfor (Nesse, 2025), samt kunnskap om skeive flyktninger og personer med dobbel minoritetstilhørighet (Hassel, 2022).

Pasientsikkerhet er uavhengig av politisk ståsted

Grøndahl etterlyser at jeg tydeligere løfter frem at noen fagmiljøer er uenige om behandlingskriterier for transpersoner, og antyder at mitt forslag kan være aktivistisk motivert. Dette baserer han i at jeg er for ensidig, blant annet ved at jeg velger å fremheve OUS' egne brukerundersøkelser og *Pasientorganisasjonen for kjønnsinkongruens'* medlemsundersøkelse, som indikerer alvorlige tillitsutfordringer og opplevelser av krenkelse og skade blant pasienter i møte med den nasjonale behandlingstjenesten. Jeg vil tro Grøndahl også bekymres av disse funnene – noe annet ville overrasket meg. For når funnene viser at flere rapporterer at de ikke tør å være åpne, mangler tillit til behandlerne og opplever oppfølgingen som skadelig, er ikke det noe vi som psykologer bør ta alvorlig? Vi som vet bedre enn de fleste hvor sentralt tillit, relasjon og trygghet er for psykisk helse og for utforskning av ofte skambelagte temaer? Jeg løfter frem funnene fordi de bør bekymre nettopp oss psykologer – uavhengig av faglig ståsted i debatten om behandlingskriterier. Derfor mener jeg pasientsikkerhet er et viktig anliggende for et utvalg for kjønns- og seksualitetsmangfold – uavhengig av hvordan foreningens politikk blir seende ut. Pasientsikkerhet er ikke et politisk spørsmål, men et faglig og etisk ansvar.

Så er det sant at enkelte fagmiljøer har fremhevet behov for strenge behandlingskriterier. Jeg baserer samtidig mine uttrykk og utsagn på den internasjonale retningslinjen *Standards of Care Version 8* (SOC8; Coleman et al., 2022). SOC8 anbefaler, blant annet, at pubertetsutsettende behandling skal være tilgjengelig for ungdommer under visse forutsetninger (Coleman et al., 2022). Derfor stusser jeg når vår nasjonale behandlingstjeneste trosser internasjonale anbefalinger som er basert på forskning, og velger å omgjøre medisinsk behandling for transungdom til utprøvende. Jeg stiller meg derfor spørrende til at Grøndahl anklager meg for å la aktivistiske strømninger spille inn. Å reise spørsmål ved pasientsikkerhet er å utøve faglig ansvarlighet.

Retningen for Psykologforeningen forankres i Psykologforeningen

Som Grøndahl påpeker, må et slikt utvalg ha et bredt mandat. Det foreslåtte utvalget skal, slik navnet antyder, arbeide for alle skeive – både helsemessig og samfunnsmessig. Formen arbeidet vil ta, kommer til å avhenge av foreningens videre politikk. Innholdet til politikken er ikke mitt å diktere.

Uavhengig av hva man måtte mene om mitt faglige ståsted, håper jeg vi kan være enige om at Psykologforeningens videre politikk og et eventuelt utvalgs arbeid skal forankres i forskning, nasjonale og internasjonale retningslinjer, pasienthistorier og klinisk ekspertise. Slik sikrer vi at foreningen står støtt i faglig integritet – og at vi som psykologer tar vårt samfunnsoppdrag på alvor.

Referanser

- Coleman, A. E., Radix, W. P., Bouman, G. R., Brown, A. L. C., de Vries, M. B., Deutsch, R., Ettner, L., Fraser, M., Goodman, J., Green, A. B., Hancock, T. W., Johnson, D. H., Karasic, G. A., Knudson, S. F., Leibowitz, H. F. L., Meyer-Bahlburg, S. J., Monstrey, J., Motmans, L., Nahata, T. O., & J. Arcelus (2022). Standards of Care for the Health of Transgender and Gender Diverse People, Version 8. *International Journal of Transgender Health*, 23(sup1), 1–259, <https://doi.org/10.1080/26895269.2022.2100644>
- Fjelltun, S. I. (2025). Kjønn- og seksualitetsmangfold i Psykologforeningen. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2025as11ae-Kjonns-og-seksualitetsmangfold-i-Psykologforeningen
- Grøndahl, P. (2025). Symbolpolitikk, aktivisme eller solidaritet? *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2025as11ae-Symbolpolitikk-aktivisme-eller-solidaritet
- Hassel, A. (2022). Skeive flyktninger – en dobbel minoritet. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 59(12), 1112–1116. www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2022as11ae-Skeive-flyktninger-en-dobbel-minoritet
- Nesse, L. (2025). Synliggjøring av bifle: Et psykologfaglig perspektiv. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 62(4), 216–219. www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2025as03ae-Synliggj-ring-av-bifle-Et-psykologfaglig-perspektiv